

§ 10

Strategiskt inspel finans för budget 2022 och plan 2023-2024

INLEDNING

De strategiska inspelen består av två huvudkomponenter, finansförvaltningens strategiska inspel och nämndernas strategiska inspel. Syftet med de strategiska inspelen är att ge Kommunstyrelsen tillgång till bästa möjliga fakta inför budgetberedningen.

I dokumentet presenteras de ekonomiska förutsättningarna inför budgetåret genom analys av den demografiska utvecklingen samt utvecklingen av kommunens intäkter som exempelvis kommunalskatt och utjämningsbidrag. Dessutom görs beräkningar av bland annat arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och finansiella kostnader. I beräkningarna beaktas även kommunens finansiella mål.

Beredning

Strategiskt inspel finans för budget 2022-2024

Budgetberäkning finans strategiska inspel 2021-01-20

Ekonomichef Inger Lindström och controller Anna Cedervång föredrar ärendet.

Yrkanden

Anders Wigelsbo (C) yrkar

att ledningsutskottet beslutar

att överlämna strategiskt inspel finans för budget 2022 och plan 2023-2024 till kommunstyrelsen för behandling av budgetdirektiv.

BESLUT

Ledningsutskottet beslutar

att överlämna strategiskt inspel finans för budget 2022 och plan 2023-2024 till kommunstyrelsen för behandling av budgetdirektiv.

Utdrag
Kommunstyrelsen

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Budgetberäkning Finans strategiska inspel, 2021-01-20

Förutsättningar för beräkningar

Kommunalskatt	22,31%		
Befolkningstal antal invånare		2022 23 000	2023 23 100
			2024 23 200
Beräknad snittränta/år, nyupplåning och omsättning av lån		2022 0,84%	2023 0,91%
			2024 1,04%
Pensionskostnader	KPA:s prognos 2020-12-05		
Skatteintäkter, generella statsbidrag utjämning och fastighetsavgift	Cirkulär 20:59 2020-12-21		
PO-pålägg, prel	40,15%	Cirkulär 20:58 2020-12-22	
Internränta 2022, prel (besked febr 2021)	1,25%	Cirkulär 20:58 2020-12-22	
PKV	Cirkulär 20:57 2020-12-15		

Prisindex för kommunal verksamhet	2022	2023	2024
Arbetskraftskostnad	2,0%	2,4%	2,4%
Övrig förbrukning	1,8%	2,0%	2,1%
Prisförändring	1,9%	2,3%	2,3%

Beräkning

	2022	2023	2024
Skatteintäkt	-1 082 119	-1 118 791	-1 151 851
Gen. statsbidrag, utjämning, fastighetsavg.	-441 058	-438 812	-441 624
Årets resultatmål	1,6%	1,6%	2,0%
Årets resultat, inkl återställande av neg resultat	24 371	24 922	31 870
Kommunstyrelsens förfogande	4 294	4 391	4 492
<i>KS förfogande andel av skatter, bidrag o utjämn</i>	<i>0,28%</i>	<i>0,28%</i>	<i>0,28%</i>
Pensionskostnader	97 408	94 491	98 662
Arbetsgivaravgifter	261 828	268 093	274 509
Avskrivningar	79 726	82 120	83 125
Finansnetto	1 758	2 273	3 116
PO-pålägg	-332 648	-340 632	-348 807
Kapitaltjänstkostnader	-96 772	-99 350	-100 431
Återstår att fördela ut i Ramar	-1 483 213	-1 521 295	-1 546 940

Fördelning Nämnder

	Nettoram			
	2021	2022	2023	2024
Kommunstyrelsen	210 897	220 897	226 568	230 388
Kultur-och fritidsnämnd	56 887	59 164	60 683	61 706
Revision	890	926	949	965
Överförmyndare	3 068	3 191	3 273	3 328
Skolnämnd	580 249	603 468	618 963	629 397
Vård- och omsorgsnämnd	575 152	595 567	610 859	621 157
Summa totalt	1 427 143	1 483 213	1 521 295	1 546 940
I förhållande till föregående års ram		3,9%	2,6%	1,7%
I förhållande till 2021 års ram		3,9%	6,6%	8,4%

Resultaträkning

Tkr	Bokslut	Budget	Budget	Plan	Plan
	2020	2021	2022	2023	2024
Verksamhetens intäkter	366 627	331 429	366 626	366 626	366 626
Verksamhetens kostnader	-1 726 676	-1 701 019	-1 783 949	-1 814 914	-1 841 991
Avskrivningar	-68 227	-78 240	-79 726	-82 120	-83 125
VERKSAMHETENS	-1 428 276	-1 447 830	-1 497 049	-1 530 408	-1 558 490
NETTOKOSTNADER					
Skatteintäkter	1 024 435	1 038 276	1 082 119	1 118 791	1 151 851
Generella statsbidrag och utjämning	437 498	430 627	441 058	438 812	441 624
Finansiella intäkter	8 264	4 369	4 328	4 328	4 328
Finansiella kostnader	-6 087	-6 346	-6 086	-6 601	-7 444
RESULTAT FÖRE EXTRA- ORDINÄRA POSTER	35 835	19 097	24 371	24 922	31 870
Extraordinära intäkter	0	0	0	0	0
Extraordinära kostnader	0	0	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	35 835	19 097	24 371	24 922	31 870

Kassaflödesanalys

Tkr	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
LÖPANDE VERKSAMHET					
Årets resultat	35 835	19 097	24 371	24 922	31 870
Justering för av- och nedskrivningar		78 240	79 726	82 120	83 125
Justering för gjorda avsättningar		-1 847	-1 717	-1 279	-1 446
Upplösning bidrag till statlig infrastruktur		772	872	872	872
Just övriga ej rörelsekapitalpåverkande poster		0	0	0	0
Medel från vh före förändring av rörelsekapital		96 262	103 252	106 635	114 420
Ökning/minskning kf fordringar		0	0	-2 749	-2 815
Ökning/minskning kortfristiga skulder		0	0	7 285	7 460
Ökning/minskning förråd och varulager		0	0	-94	-97
Kassaflöde löpande verksamhet		96 262	103 252	111 077	118 968
INVESTERINGSVERKSAMHET					
Investering i materiella tillgångar		-101 000	-100 700	-90 066	-78 992
Försäljning av materiella tillgångar		0	0	0	0
Investering i finansiella tillgångar		0	-585	-2 778	-4 970
Försäljning av finansiella tillgångar		0	0	0	0
Investeringsbidrag		0	0	0	0
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-101 000	-101 285	-92 844	-83 962
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Nyupptagna lån		0	0	0	0
Amortering av långfristiga skulder		-26 035	-26 035	-26 035	-26 035
Ökning långfristiga fordringar		0	0	0	0
Minskning av långfristiga fordringar		0	0	0	0
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-26 035	-26 035	-26 035	-26 035
BIDRAG TILL STATLIG INFRASTRUKTUR					
Bidrag till statlig infrastruktur		0	0	0	0
Kassaflöde från bidrag till statlig infrastruktur		0	0	0	0
Årets kassaflöde		-30 773	-24 068	-7 802	8 972
Likvida medel vid årets början		81 843	51 070	27 001	19 199
Likvida medel vid årets slut	81 843	51 070	27 001	19 199	28 170

Balansräkning

Tkr	Bokslut 2020	Budget 2021	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Mark, byggnader, tekniska anläggningar		0	0	0	0
Maskiner och inventarier		0	0	0	0
Finansiella anläggningstillgångar		0	0	0	0
Summa anläggningstillgångar	1 549 768	1 571 755	1 592 441	1 602 293	1 602 258
Omsättningstillgångar					
Förråd	3 929	3 929	3 929	4 024	4 120
Fordringar	114 542	114 542	114 542	117 291	120 106
Kassa och bank	81 842	51 070	27 003	19 200	28 172
Summa omsättningstillgångar	200 313	169 541	145 474	140 515	152 398
SUMMA TILLGÅNGAR	1 750 081	1 741 296	1 737 915	1 742 808	1 754 656
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital					
Ingående eget kapital	681 340	717 176	736 273	760 644	785 565
Årets resultat	35 835	19 097	24 371	24 922	31 870
Summa eget kapital	717 176	736 273	760 644	785 565	817 435
Avsättningar för pensioner	48 047	46 200	44 483	43 204	41 758
Skulder					
Långfristiga skulder	681 319	655 284	629 249	603 214	577 179
Kortfristiga skulder	303 540	303 540	303 540	310 825	318 284
Summa skulder	984 858	958 823	932 788	914 038	895 463
SUMMA EGET KAPITAL , AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	1 750 081	1 741 296	1 737 915	1 742 808	1 754 656

Investeringsbudget/Plan

	Budget 2022	Plan 2023	Plan 2024	Plan 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028
Kommunstyrelsen							
Kommunchef	1 200	5 200	0	0	0	0	0
Personalkontor	0	0	0	0	0	0	0
Ekonomikontor	2 000	0	0	0	0	0	0
Räddningstjänst	4 000	2 050	0	0	0	0	0
Samhällsbyggnadskontor	87 000	74 550	70 850	40 000	85 850	85 850	85 850
Summa Kommunstyrelsen	94 200	81 800	70 850	40 000	85 850	85 850	85 850
Kultur- och Fritidsnämnd	0	1 000	0	0	0	0	0
Skolnämnd	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Vård- och omsorgsnämnd	2 500	1 500	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000
Summa	100 700	88 300	75 850	45 000	90 850	90 850	90 850

Strategiskt inspel finans för budget 2022-2024

DOKUMENTET ÄR BASERAT PÅ SKR:S CIRKULÄR 20:57

BUDGETPROCESSEN

Beskrivning av budgetprocessen

Tidplan och detaljerad beskrivning av för budgetprocessen återfinns i dokumentet "Ekonomi- och verksamhetsstyrning".

Strategiska inspel

De strategiska inspelen består av två huvudkomponenter. Första delen är finans strategiska inspel och den andra är nämndernas strategiska inspel som föregås av en investeringsplanering. Syftet med de strategiska inspelen är att ge kommunstyrelsen tillgång till bästa möjliga fakta för framtagandet av budget.

Strategiskt inspel - finans

Förutsättningar tas fram bland annat genom analys av demografisk utveckling samt utvecklingen av kommunens intäkter som exempelvis kommunalskatt, utjämningsbidrag och LSS-utjämning. Dessutom görs beräkningar av bland annat arbetsgivaravgifter, pensionskostnader och finansiella kostnader.

Strategiska inspel - nämnderna

Nämndernas strategiska inspel syftar till att få in underlag inför kommunstyrelsens budgetberedning. Detta för att säkerställa att kommunstyrelsen har tillgång till all information om nämndernas framtida verksamhetsförutsättningar innan beslut om budget fattas.

INNEHÅLL

BUDGETPROCESSEN	3
OMVÄRLDSANALYS EKONOMI (SKR CIRKULÄR 20:57)	9
Samhällsekonomisk utveckling	9
<i>Svag skatteunderlagstillväxt 2019–2021</i>	9
<i>Prognos och scenario 2020–2024</i>	10
<i>Den underliggande utvecklingen</i>	11
<i>Förändring jämfört med SKR:s oktoberprognos</i>	11
<i>Jämförelse med regeringens och ESV:s prognos</i>	12
Disponering av resultatutjämningsreserven	13
Befolkningsuppgifter per den 1.11.2020 och reviderad befolkningsprognos	13
Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex	14
BEFOLKNING, DEMOGRAFI	16
BERÄKNINGAR OCH FÖRUTSÄTTNINGAR	18
ANALYS	19
Befolkningsutveckling, skatter, bidrag och utjämning	19
Investeringar	20
Finansiering	21
Driftsredovisning	22
<i>Personalkostnader</i>	23
<i>Interna kostnader</i>	24
Resultat	24
KÄNSLIGHETSANALYS	26
BILAGOR	27

TABELLFÖRTECKNING

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin.....	9
Tabell 2. De senaste skatteunderlagsprognoserna	12
Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling.....	13
Tabell 4. Befolkning i riket, utfall och prognos per november samt medelskattkraft 2020–2023	14
Tabell 5. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV).....	14
Tabell 6. Befolkning enl SCB:s prognos, Utvecklingstendenser för åren 2021 - 2024 i åldersklasser.....	17
Tabell 7. Investeringsplan per år 2022 – 2028, mnkr.....	20

FIGURFÖRTECKNING

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter.....	10
Diagram 2. SCB befolkningsprognos för Sala	16
Diagram 3. Investeringar och nyupplåning 2020-2024	20
Diagram 4. Investeringar, budget och utfall 2014 – 2024.....	21
Diagram 5. Beräknad genomsnittlig skuld samt genomsnittlig räntesats 2021 - 2024	22
Diagram 6. Löner och arbetsgivaravgifter 2016 - 2020.....	23

OMVÄRLDSANALYS EKONOMI (SKR CIRKULÄR 20:57)

Samhällsekonomisk utveckling

Det rådande svaga konjunkturläget i Sverige kommer att stärkas under 2021. Den fortsatta återhämtningen kommer dock dämpas av att smittspridningen under den senaste dryga månaden snabbt har eskalerat; likaså av de åtföljande restriktionerna. Detta medför ett tillfälligt bakslag i återhämtningen, och en svag inledning av 2021. Att vaccinering mot covid-19 är på väg att inledas i Sverige, liksom globalt, stärker samtidigt konjunkturutsikterna för den andra halvan av året, och än mer utsikterna för 2022. Skatteunderlagsprognosen vilar på ett scenario med en utdragen återhämtning av den svenska samhällsekonomin; ett normalt konjunkturläge nås inte förrän 2024. Det låga resursutnyttjandet i nuläget innebär en potential för hög BNP-tillväxt kommande år, när återhämtningen väl tar fart igen. Detta syns som några år av BNP-tillväxt klart högre än den trendmässiga (2022–2023); detta beräknas också ge skjuts åt sysselsättningen, liksom det kommunala skatteunderlaget. Sammantaget beräknas arbetsmarknadens återhämtning dock dröja. Andelen arbetslösa antas ligga omkring 9 procent de kommande två åren.

Tabell 1. Nyckeltal för den svenska ekonomin.

Procentuell förändring om inte annat anges; 2023 och 2024 utgör kalkylår

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BNP*	1,4	-3,3	2,5	3,3	2,7	2,0
Sysselsättning, timmar*	-0,3	-4,1	0,7	2,2	2,1	0,7
Relativ arbetslöshet, procent	6,8	8,5	9,2	8,8	8,0	7,5
Timlön, Nationalräkenskaperna	3,8	4,6	1,9	2,2	2,3	2,4
Timlön, Konjunkturlönestatistiken	2,6	2,1	2,5	2,2	2,3	2,4
Inflation, KPIF	1,7	0,4	1,1	1,6	1,8	2,0
Inflation, KPI	1,8	0,5	0,9	1,5	1,9	2,3
Befolkning, 15-74 år	0,7	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5

*Kalenderkorrigerat.

SVAG SKATTEUNDERLAGSTILLVÄXT 2019–2021

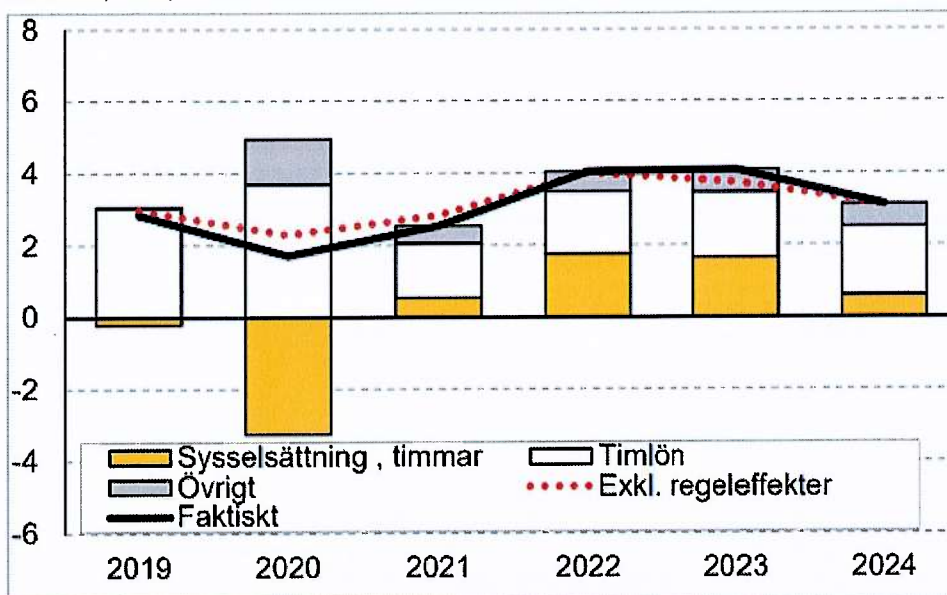
Utfallet 2019

Det slutliga beskattningsutfall som Skatteverket publicerade den 9 december visar att skatteunderlagstillväxten 2019 uppgick till 2,8 procent, vilket överensstämmer med den prognos vi presenterade i oktober (cirkulär 20:39). I ett historiskt perspektiv är det en relativt låg ökningstakt, som framförallt beror på en omsvängning på arbetsmarknaden från kraftig ökning av arbetade timmar

2018 till en minskning 2019. Ytterligare en faktor som höll tillbaka skatteunderlaget 2019 var möjligheten för enskilda näringsidkare och delägare i handelsbolag att avsätta 100 procent av 2019 års vinst upp till en miljon kronor till periodiseringsfond. Detta minskade skatteunderlaget 2019 och den beräknade effekten på regioners och kommuners skatteintäkter regleras på generella statsbidraget i år (eftersom deras bokslut för 2019 redan var beslutade när förslaget presenterades).

Diagram 1. Skatteunderlagstillväxt och bidrag från vissa komponenter

Procent respektive procentenheter

Källa: Skatteverket, SKR.

PROGNOS OCH SCENARIO 2020-2024

Beräkningen av skatteunderlaget 2020-2024 baseras på den samhällsekonomiska bild som sammanfattas här ovan och presenteras mer utförligt i MakroNytt nr 4/2020. Coronapandemin samt de åtgärder som aviserats och beslutats i syfte att mildra de ekonomiska effekterna av pandemin får stor betydelse för skatteunderlaget. Prognosen är därför behäftad med större osäkerhet än normalt.

Vår prognos för 2020 visar att en kraftig minskning av arbetade timmar bidrar till ytterligare inbromsning av skatteunderlaget (diagram 1). Detta motverkas visserligen av omfattande utbetalningar av permitteringslön, det vill säga löneutbetalningar utan motsvarande arbetsinsats. Men lönesumman ökar ytterst lite: färre är sysselsatta, en mindre del av de sysselsatta arbetar (eftersom fler är frånvarande) och den arbetade tiden per person har minskat. Dessutom dämpas

skatteunderlagsutvecklingen av höjda grundavdrag för personer som fyllt 65 år, vilket dock kompenseras genom en höjning av det generella statsbidraget. Skatteunderlagstillväxten stannar i år under två procent. Att den inte blir ännu lägre förklaras bland annat av en mycket kraftig ökning av inkomster från arbetslöshetsersättning och sjukpenning, till stor del en följd av covid19-pandemin och tillfälliga åtgärder som beslutats för att mildra effekterna av denna.

Den begynnande konjunkturåterhämtning vi såg under tredje kvartalet i år har nu brutits till följd av pandemins andra våg och vi räknar med att det dröjer en bit in på 2021 innan ekonomin åter tar fart. Antalet arbetade timmar börjar då åter växa, vilket leder till att lönesumman ökar mer än 2020.

Skatteunderlagstillväxten hålls visserligen tillbaka av att inkomster från sjukpenning återgår till mer normala nivåer och indexeringen av pensionsinkomster blir lägre än 2020 men arbetslöshetsersättningarna fortsätter öka i snabb takt. Den totala effekten är att vi prognostiserar en fortsatt svag ökning av skatteunderlaget 2021.

I vårt scenario innebär vägen till konjunkturrell balans en ihållande stor ökning av arbetade timmar bortom prognosåret 2021, framförallt 2022 och 2023.

Löneökningarna tilltar gradvis i vår framskrivning men är måttliga i ett historiskt perspektiv. Detta hänger samman med antagandet om låg inflation. Liksom en svag produktivitetstillväxt för hela samhällsekonomin.

DEN UNDERLIGGANDE UTVECKLINGEN

Skatteunderlagets utveckling de närmaste åren påverkas av flera regelförändringar vars effekter på regioners och kommuners skatteintäkter regleras genom höjningar och sänkningar av det generella statsbidraget. Det betyder att skatteunderlagets underliggande ökningstakt avviker från den faktiska både 2021, 2022 och 2023. År 2021 drar ytterligare höjning av grundavdragen för personer som fyllt 65 år ner den faktiska ökningen. Det motverkas delvis av ändrade värden för förmånsbilar, men nettoeffekten är negativ. År 2022 ökar effekten av ändrade värden för förmånsbilarna något, vilket ger en underliggande ökningstakt som är marginellt lägre än den faktiska. År 2023 ökar effekten av ändrade värden för förmånsbilar ytterligare samtidigt som höjd riktålder i pensionssystemet minskar grundavdragen. Båda dessa höjer den faktiska ökningstakten jämfört med den underliggande.

FÖRÄNDRING JÄMFÖRT MED SKR:S OKTOBERPROGNOS

Jämfört med den prognos vi publicerade i oktober (cirkulär 20:39) har vi i den aktuella prognosen gjort en liten nedjustering av skatteunderlagets ökningstakt i år men upprevideringar av förändringstalen för 2021–2023 (tabell 2).

Utvecklingen år 2024 är nedjusterad. Skatteunderlagets nivå år 2024 är därmed

1,2 procentenheter högre i scenariots slutår denna gång jämfört med i oktoberberäkningen.

Tabell 2. De senaste skatteunderlagsprognoserna

Procentuell förändring							
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2019-2023
SKR dec	2,8	1,7	2,5	4,0	4,1	3,1	16,1
ESV nov*	3,0	1,6	1,9	4,1	3,6	3,2	14,9
SKR okt	2,8	1,9	1,5	3,5	3,9	3,5	14,5
Reg sep*	2,9	2,0	2,1	3,6	3,9		15,5

**Har fastställts som underlag för uppräknig av preliminärt utbetald kommunalskatt år 2021 till 1,020 och 1,022.*

Källa: Ekonomistyrningsverket, Regeringen, SKR.

Upprevideringen av prognosen för 2021 är en nettoeffekt av flera faktorer. Å ena sidan har vi reviderat ner antalet arbetade timmar till följd av den andra våg av pandemin som nu pågår och väntas fortsätta in i 2021. Å andra sidan har vi reviderat upp timlönen enligt Nationalräkenskapernas definition (genomsnittlig lön per arbetad timme). Det är en följd av dels en underliggande högre löneökningstakt, bland annat till följd av de avtal som slöts för en dryg månad sedan och dels att de tillfälligt mer generösa bestämmelserna för korttidspermittering förlängts till att gälla även under första halvåret 2021. Sammantaget ger vår kalkyl en större ökning av lönesumman än den prognos vi presenterade i oktober. Därtill har vi reviderat upp prognoserna för både arbetslöshetsersättningar och sjukpenning 2021.

Att vi nu har ett ljusare scenario för utvecklingen 2022–2023 beror i huvudsak på att våra aktuella beräkningar, till följd av pandemins andra våg, förutsätter en något senarelagd återhämtning på arbetsmarknaden än vad vi utgick från i oktober. Det motverkas i viss mån av att vi nu räknar med lägre löneökningstakt. Även 2024 utgår vi från lägre löneökningar än i förra beräkningen, vilket är förklaringen till att vi reviderat ner skatteunderlagsutvecklingen under scenariots slutår.

JÄMFÖRELSE MED REGERINGENS OCH ESV:S PROGNOSS

Den prognos ESV presenterade i november visar mindre ökning av skatteunderlaget än SKR:s. Det gäller framförallt åren 2021 och 2023. De viktigaste skillnaderna 2021 är att ESV räknar med långsammare utveckling av lönesumman samt mindre ökning av pensionsinkomster och större grundavdrag. Även 2023 förklaras en stor del av differensen av att lönesumman och pensionsinkomsterna ökar mindre i ESV:s beräkning.

Den prognos regeringen presenterade i budgetpropositionen för år 2021 visar högre skatteunderlagstillväxt än SKR:s i år men lägre därefter. Den högre ökningstakten i regeringens prognos för 2020 beror till stor del på att de utgår från större ökning av genomsnittslönen. Den svagare skatteunderlagstillväxten i regeringens prognos för 2021 kan förklaras av att den baseras på en svagare utveckling av lönesumman. Vi saknar underlag för att förklara den svaga utvecklingen av skatteunderlaget åren därefter i regeringens beräkningar.

Disponering av resultatutjämningsreserven

Enligt kommunallagen får medel från en resultatutjämningsreserv (RUR) användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. När detta får göras måste framgå av de egna riktlinjerna för RUR som beslutas av fullmäktige.

Ett sätt att avgöra om RUR får disponeras är att jämföra utvecklingen av det årliga underliggande skatteunderlaget för riket med den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren. Med en sådan tillämpning får reserven användas om det årliga värdet väntas understiga det tioåriga genomsnittet. Med vår nuvarande prognos skulle det vara möjligt för samtliga år under perioden utom 2022 (tabell 3). En annan förutsättning är att medlen från RUR ska täcka ett negativt balanskravsresultat.

Tabell 3. Rikets underliggande skatteunderlagsutveckling; tioårigt genomsnitt samt årlig utveckling

Förändring i procent per år

	2020	2021	2022	2023	2024
Snitt 10 år	4,0	3,9	3,8	3,8	3,8
Årlig ökning	2,3	2,8	4,0	3,7	3,7
Differens	-1,7	-1,1	0,2	-0,1	-0,7

Källa: Skatteverket och SKR.

Befolkningsuppgifter per den 1.11.2020 och reviderad befolkningsprognos

Den 7 december presenterade Statistiska centralbyrån (SCB) befolkningsuppgifter per 1 november 2020. Dessa påverkar intäkterna i form av skatteintäkter och utjämningsbidrag/avgift. Den prognostiserade medelskattkraften 2021 blir 649 kr högre per invånare på grund av att antalet invånare enligt utfallet var 28 897 färre än i prognosen, det vill säga det beräknade skatteunderlaget divideras med färre personer. Kommuner som erhåller bidrag i inkomstutjämnningen kommer att få högre ersättning och kommuner som betalar avgift kommer att betala en lägre avgift på grund av detta, allt annat oförändrat.

I tabellen syns befolkningsutfall och prognos samt medelskattkraft som ligger till grund för beräkningarna i Prognosunderlag K 2020–2027 20057.

Tabell 4. Befolkning i riket, utfall och prognos per november samt medelskattkraft 2020–2023

Antal och procentuell förändring

	2020	2021	2022	2023
Utfall	10 378 483			
Prognos		10 459 141	10 534 728	10 607 930
Förändring, %	1,006	1,008	1,007	1,007
Medelskattkraft				
Regeringens fastställda	232 529	233 600		
SKR:s prognos	229 190	233 639	241 182	249 222

Källa: SCB, regeringen, SKR.

Kommunal verksamhet, sammanvägt prisindex

Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas vår senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2019–2024. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, till exempel i budgetarbetet, med samma förutsättningar som används i SKR:s kalkyler.

Tabell 5. Prisindex för kommunal verksamhet (PKV)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Arbetskraftskostnader*	2,7	2,1	2,2	2,0	2,4	2,4
Övrig förbrukning	2,9	1,3	1,7	1,8	2,0	2,1
Prisförändring, %	2,7	1,8	2,0	1,9	2,3	2,9

*Inklusive förändringar i arbetsgivaravgifter och kvalitetsjustering.

Prisförändringen på arbetskraft innevarande år är SKR:s prognos för timlöneökningarna för anställda i kommunerna inklusive kända förändringar av lagstadgade och avtalsenliga avgifter. Bedömningen för kommande år baserar sig på timlöneutvecklingen för hela arbetsmarknaden enligt SKR:s prognos, och beslutade förändringar av arbetsgivaravgifterna.

Det sker en kontinuerlig ökning av kvaliteten på arbetsinsatsen, bland annat till följd av högre utbildningsnivå, och därmed höjda löner. Vi betraktar denna

kvalitetsökning som en volymförändring och inte som en prisförändring, därför justeras timlöneökningarna ned med en uppskattning av kvalitetsökningen.

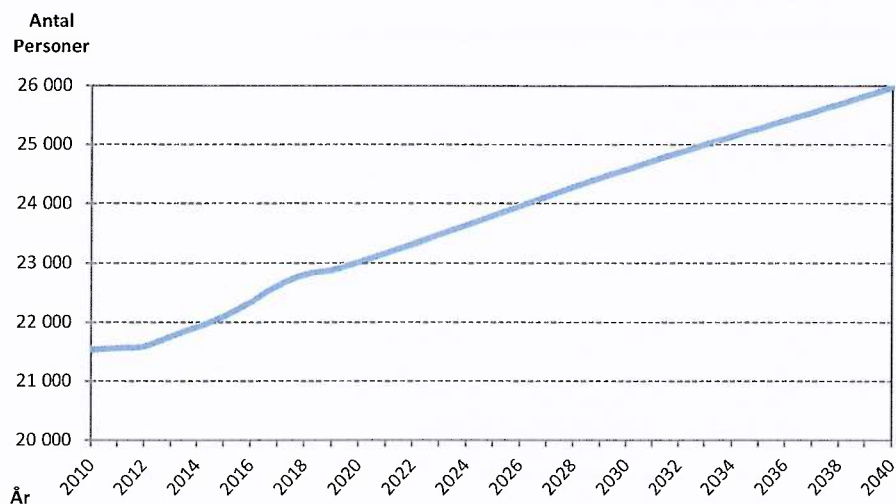
Priset på övrig förbrukning utgörs av en sammanvägning av vår prognos för KPIF, det vill säga konsumentprisindex med fast ränta, och en uppskattad löneandel. Lönekostnader respektive övriga prisförändringar vägs med sina respektive vikter i totalkostnaderna.

BEFOLKNING, DEMOGRAFI

Under mars 2020 tog Sala kommun i samarbete med SCB (Statistiska Centralbyrån) fram en befolkningsprognos för kommunen. Prognosen bygger på kända förändringar under tidigare år och uppskattning av nuvarande utveckling inom kommunen. Prognosen visar en ökad folkmängd i kommunen varje år under perioden 2020 - 2024. I prognosen beräknas antalet födda och antalet avlidna per år ligga ganska stabilt mellan åren och en nettoinflyttning beräknas ske till kommunen varje år.

Befolkningsprognosen för 2020 tycks dock vara för hög utifrån för dagen (2020-12-16) tillgänglig statistik. Det påverkar också planeringsförutsättningarna åren framöver.

Diagram 2. SCB befolkningsprognos för Sala

Tabell 6. Befolkning enl SCB:s prognos, Utvecklingstendenser för åren 2021 - 2024 i åldersklasser.

Avser folkmängden den 31 december.

Ålderskategorier	2021	2022	2023	2024	Periodens förändring, %
Totalt Sala kommun	23 182	23 333	23 486	23 645	2,0 %
Förskolebarn, 0-5 år	1 501	1 500	1 492	1 517	1,1 %
Yngre skolbarn, 6-12 år	1 995	2 020	2 027	1 996	0,1 %
Högstadiel elever, 13-15 år	791	815	845	885	11,9 %
Gymnasieelever, 16-18 år	743	743	782	813	9,4 %
Befolkning i ålder, 19-64 år	12 343	12 354	12 365	12 383	0,3 %
Pensionärer, ålder 65-79 år	4 300	4 337	4 335	4 318	0,4 %
Äldre personer, 80+ år	1 508	1 562	1 639	1 731	14,8 %

BERÄKNINGAR OCH FÖRUTSÄTTNINGAR

Modeller och beräkningar i bilagan "Beräkningar Strategiskt inspel ekonomi" baseras på tidigare politiska beslut samt information ur SKR:s cirkulär 20:57 och 20:59. Bokslutssiffror som används som underlag är preliminära då bokslutet ännu inte är fastställt.

Beräkningar och förutsättningar ska skapa en uppfattning om Sala kommuns framtida ekonomiska läge som vi kan bedöma det utifrån den information som finns tillgänglig idag. Dessa bedömningar sätts också i relation till föregående strategisk plan 2021-2023. Bilagan innehåller bland annat:

- Skatteintäktsprognos för 3-år relaterad till föregående budget.
- Förslag till ramfördelning baserat på föregående budgetbeslut
- Förslag till resultat och förfogande är baserat på tidigare beslut
- Kapitaltjänstkostnader
- Pensioner, prognos från KPA
- Beskrivningar av källor och förklaringar till eventuella antaganden
- Resultat, balansräkning och kassaflödesanalys

Lån och räntor

Med hjälp av Kommuninvests verktyg har vi gjort en prognos på alla befintliga lån med refinansieringsåtaganden samt de eventuella lån som är nödvändiga för att hantera investeringsvolymen med en bibehållen positiv likviditet. Det innebär att vi har specifika ränteberäkningar för respektive år under budgetperioden. Den kalkylerade räntan följer prognosen för marknadsräntorna för STIBOR5år plus 0,60 % i marginal.

Internränta

SKR ger förslag på internränta för beräkning av kapitalkostnader för investeringar för att kunna användas i internredovisningen. Den föreslagna internräntan återspeglar sektorns genomsnittliga lånekostnad. Huvudkällan är information från Kommuninvests skulddatabas, KI Finans.

I det strategiska inspelet har räntan nu preliminärt satts till 1,25 procent då internräntan för år 2022 kommer att publiceras av SKR först i februari 2021.

Personalomkostnadspålägg (po-pålägg)

Personalomkostnadspålägget är oförändrat och beräknas till 40,15 % enligt preliminära uppgifter från SKR. Delar som ingår i po-pålägget är arbetsgivaravgifter 31,42 %, avtalsförsäkringar 0,13 samt avtalspensioner 8,60 %.

ANALYS

Befolkningsutveckling, skatter, bidrag och utjämning

Det befolkningsunderlag som används för beräkningen av skatter, bidrag och utjämning utgörs av befolkningsuppgifter per den första november föregående år. Det invånarantal som budget 2021 bygger på var 41 personer högre än utfallet 1 november 2020, vilket också måste tas i beaktande i det kommande budgetarbetet.

Den senaste befolkningsprognosen från 2020 som utarbetats i samarbete med SCB är hög och en ny prognos är beställd och beräknas komma i mars.

De befolkningsgrupper som i befolkningsprognosen beräknas öka mest under budget- och planperioden är högstadieläver (11,9 %) och äldre personer över 80 år (14,8 %). Gruppen personer i arbetsför ålder, 19 – 64 år, ökar endast med 0,3 % under perioden.

I beräkningsunderlaget för 2022 är befolkningstalet enligt beslutad plan 2022 23 000 invånare, jämfört med SCB:s prognos för 2021 som är 23 182 invånare.

Summan av skatter, bidrag och utjämning ökar normalt sett från år till år förutsatt att befolkningsnivån hålls konstant. Detta beror på att lönerna ökar och att medborgarna därför betalar mer i skatt. Till denna "naturliga ökning" kommer eventuella förändringar i befolkningsprognosen också att påverka.

SKR:s kalkyl för åren 2022-2024 är att antalet arbetade timmar åter stiger men från en väldigt låg nivå jämfört med 2020.

Investeringar

Med anledning av det ekonomiskt ansträngda läget för kommunen gjordes en särskild genomlysning av 2020-års planerade investeringar. Beslut fattades om att skjuta en del investeringar på framtiden. En ny budgetprocess kring investeringar beslutades under hösten 2020 och har fått genomslag redan 2021. Det innebär att i planeringen avsätts maximalt investeringsmedel motsvarande vad kommunen kan egenfinansiera.

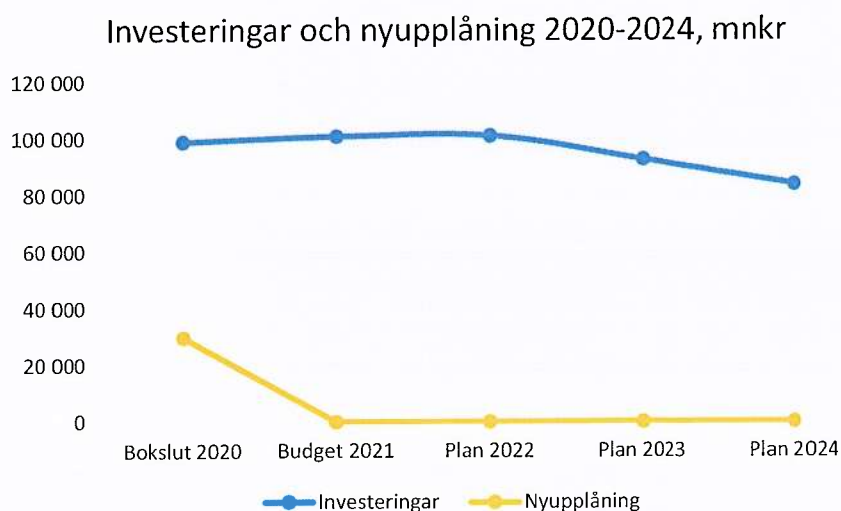
Den totala beslutade investeringsbudgeten för perioden 2022 – 2024 uppgår till 264,9 mnkr och för åren 2025 – 2028 ytterligare 307,6 mnkr.

En stor osäkerhet råder dock kring kommande investeringsbehov då många kommunägda lokaler är i dåligt skick. Flera utredningar som gäller lokaler pågår för närvarande.

Tabell 7. Investeringsplan per år 2022 – 2028, mnkr

2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
100,7	88,3	75,9	45,0	90,9	85,9	85,9

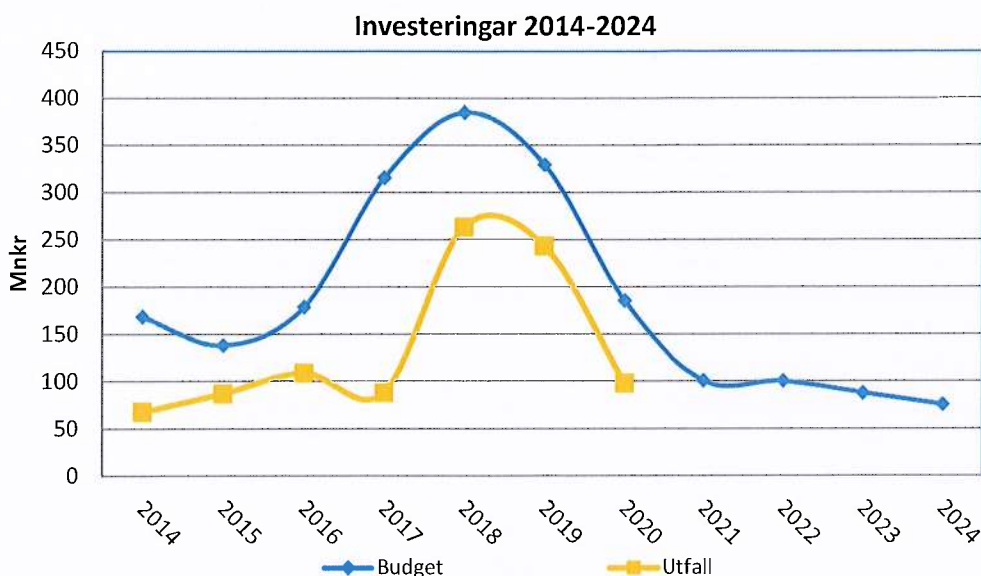
Diagram 3. Investeringar och nyupplåning 2020-2024

Resultatmålet som sätts har stor inverkan på hur stort utrymmet för investeringar blir.

I kassaflödesanalysen kan utläsas att summan av resultat och avskrivningar är minst i nivå med de planerade investeringarna vilket innebär att de i budgetberäkningen är fullt ut egenfinansierade.

Diagram 4. Investeringar, budget och utfall 2014 – 2024

I samband med investeringsplaneringen är det viktigt att kalkylera med investeringens hela effekt på driftsredovisningen, både när det gäller kapitaltjänstkostnader som genererar höjda hyror eller direkta kostnader men även övriga driftskostnader och i förekommande fall förändring av verksamhetsvolym.

Finansiering

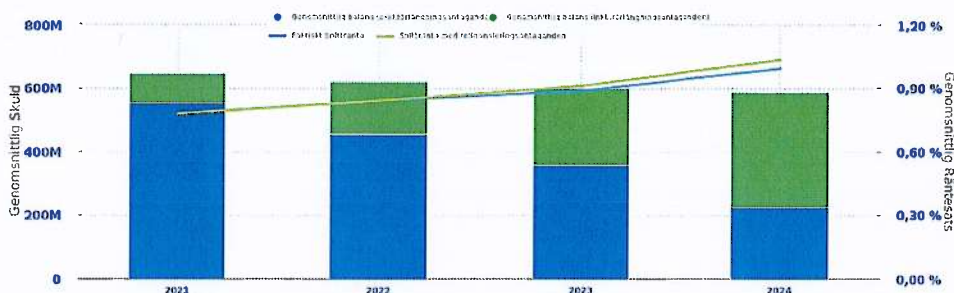
En hög investeringstakt i kombination med stora negativa resultat åren 2018-2019 gjorde att Sala kommunkoncerns riskvärde hos Kommuninvest steg kraftigt. Enligt Kommuninvests skala över riskvärde, beräknat på 2019, bedömdes Sala ligga på 7,5 i jämförelse med snittet på 3,19 för alla kommuner. Det innebar också att den beviljade lånelimiten inte räckte till för koncernens lånebehov de kommande tre åren.

Kommunkoncernens lånelimit reviderades upp under hösten efter en översyn gjord av Kommuninvest. Revideringen bygger på att investeringsvolymen hålls nere och att resultaten följer budget.

Upplåningsbeslutet för 2020 uppgick till 170 mnkr av dessa lånades 30 mnkr upp. I den antagna budgeten för 2021 och plan för 2022-2023 togs beslutet att ingen nyupplåning ska göras för 2021 och planen innehåller ingen upplåning för 2022. I en ny beräkning för 2023 och 2024 bedöms inte heller någon nyupplåning behöva göras utifrån de investeringar som budgeterats.

Kommunens långfristiga skulder kommer att minska från 659 mnkr i bokslut 2020 till i budget beräknade 581 mnkr 2024 efter amorteringar.

Diagram 5. Beräknad genomsnittlig skuld samt genomsnittlig räntesats 2021 - 2024

Som en konsekvens av investeringsvolymen beräknas kapitaltjänstkostnaderna som ska bäras av verksamheterna öka från 96,7 mnkr 2022 till 100,4 mnkr 2024. Investeringarna för perioden ger dock full effekt på kapitaltjänstkostnaderna först 2025.

Det är viktigt att komma ihåg att räntorna ur ett historiskt perspektiv är extremt låga och att denna siffra kan komma att mångdubblas under investeringarnas livslängd när räntorna återgår till mer normala nivåer. Nu ser vi att räntan åter vänder uppåt och beräknas stiga från 0,84 % 2022 till 1,04 % 2024.

Driftsredovisning

Samtliga kostnadsökningar såsom löneökningar och övriga generella prisökningar ska klaras inom den till nämnden tilldelade nettoramén. Driftskostnadskonsekvenserna som de beslutade investeringsprojekten genererar måste också tas i åtanke när driftsramarna fördelas. Kostnader som måste kalkyleras kan vara ökade driftskostnader i form av hyra och underhåll samt eventuella kostnader för rivning, utrangering och sanering. Innebär en investering en utökning av verksamhet måste även en beräkning göras av ökade personalkostnader.

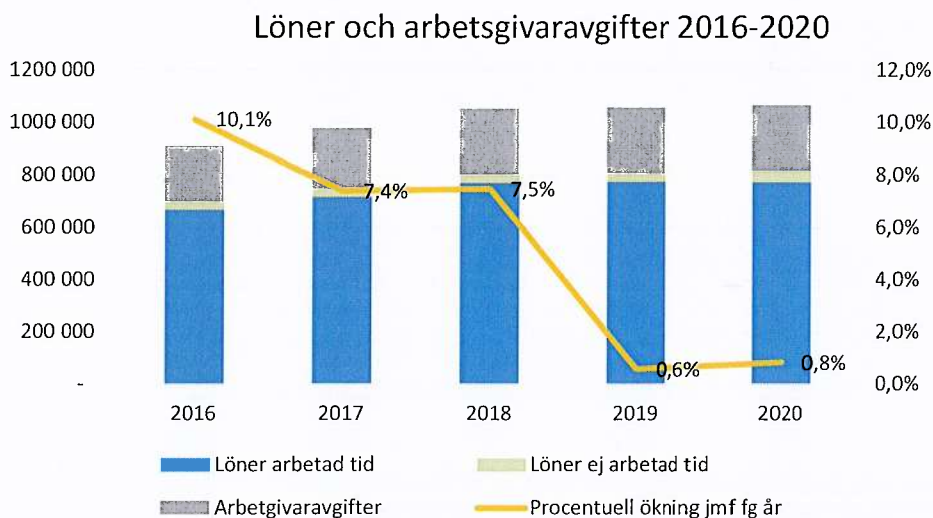
PERSONALKOSTNADER

Av kommunens totala externa verksamhetskostnader är ca 67 % personalrelaterade kostnader såsom löner, sociala avgifter och pensionskostnader. Kostnadskontroll inom detta område är därför av yttersta vikt.

Löner och arbetsgivaravgifter

Kostnadsutvecklingen för löner och arbetsgivaravgifter var endast 0,6 % mellan åren 2018 och 2019 och mellan 2019 och 2020 0,8 %. Lönerrevisionen motsvarade under 2020 2,45 %. Antalet anställda har minskat sedan 2018 bl a beroende på att verksamheter avvecklats i och med ett minskat flyktingmottagande. En tillfällig nedsättning av arbetsgivaravgifterna under 2020 som stöd under coronapandemin har också hållit nere kostnadsutvecklingen.

Diagram 6. Löner och arbetsgivaravgifter 2016 - 2020

Pensionskostnader

Pensionskostnaderna steg kraftigt 2018 då ett fel i KPA:s beräkningsunderlag till den förmånsbestämda premien upptäcktes och retroaktiva premier debiterades. Felet fick konsekvenser även för pensionskostnaden 2019. För 2020 är kostnaderna fortsatt höga men stämmer mer överens med vad som budgeterats.

För den kommande budgetperioden 2022-2024 fortsätter kostnaderna att stiga enligt prognos från KPA, dock något mindre brant jämfört med tidigare. De totala pensionskostnaderna som inkluderar pensionsutbetalningar, avsättningar,

premier samt särskild löneskatt beräknas öka från 97,4 mnkr 2022 till 98,7 mnkr 2024.

Året därefter, 2025, prognosticeras pensionskostnaderna återigen öka kraftigt till 112,1 mnkr. En av förklaringarna är att lönerna tenderar att öka snabbare för de med högre inkomster, exempelvis via satsningar på karriärtjänster och brist på kvalificerad personal. Det tar dock tid innan löneökningar slår igenom på pensionskostnaderna.

INTERNA KOSTNADER

Enligt beslut i Kommunstyrelsen § 87 2019-06-03 ska kostnader för lokaler och matportioner fastställas i budgetprocessen senast mars innan gällande budgetår.

Resultat

Ett positivt resultat behövs för att skapa marginaler för att finansiera oförutsedda händelser till exempel genom ramförstärkningar eller tilläggsanslag men också för att kunna egenfinansiera investeringar.

Kommunkoncernens riskvärde var satt till 1 av Kommuninvest 2016, när kommunens soliditet uppgick till 53 %. Under 2019 sjönk soliditeten till 40 % och riskvärdet ökade då till 7,5. I beräkningsunderlaget för finans strategiska inspel återhämtar sig soliditeten till 47 % 2024. Detta kan ske under förutsättning att det preliminära resultatet för 2020 håller och att resultatmålen i de kommande årens budget uppfylls samt att inga ytterligare investeringar tillkommer. Genomsnittlig soliditet för vår kommungrupp är 2019 46 %.

Kommunen har under åren redovisat starka resultat trots relativt lågt ställda resultatmål. Under åren 2018 och 2019 gjorde dock kommunen stora underskott. I budget för åren 2020 och 2021 återställs 2018-års underskott med 18,3 mnkr respektive år. Fastslås det preliminära balanskravsresultatet till 27,7 mnkr för 2020 medger det att ytterligare 9,4 mnkr av 2018-års underskott kan återställas redan under 2020.

2019-års underskott återställs i 2022-års budgeterade resultat.

Balanskravsutredning	2018	2019	Pre1 2020
Årets resultat enl resultaträkning	-36,4	-21,4	35,8
Reducering av samtliga realisationsvinster	-12,2	-1,5	-8,1
Justering av realisationsförlust enligt undantagsmöjlighet	<u>2,2</u>	0	0
Årets resultat efter balanskravsutredning	-46,5	-22,9	27,7
Medel till/från resultatutjämningsreserv	-	-	-
Årets balanskravsresultat	-46,5	-22,9	27,7

Kommunens resultatmål för 2022 är satt till 1,6 % av skatter, bidrag och utjämnning inklusive återställande av 2019-års negativa resultat.

KÄNSLIGHETSANALYS

Det är viktigt att göra en känslighetsanalys över den ekonomiska ställningen och känsligheten för omvärldsförändringar är viktig att göra. Nedanstående punkter visar effekterna av förändringar i de olika planeringsförutsättningarna.

- 1 % i löneökning ger ca 11,4 mnkr i ökade personalkostnader.
- 1 % räntehöjning på 100 mnkr upplåning innebär en kostnadsökning på 1 mnkr.
- Ökning/minskning med tio heltidstjänster (snittkostnad för kommunen) påverkar personalkostnaderna med ca 5,1 mnkr
- 100 invånare fler eller färre påverkar skatteintäkter, utjämning och bidrag med cirka 5,9 mnkr
- 10 öre i skatteökning ger ca 4,8 mnkr i ökade skatteintäkter
- 25 öre i skatteökning ger ca 12,1 mnkr i ökade skatteintäkter
- 50 öre i skatteökning ger ca 24,3 mnkr i ökade skatteintäkter
- 1 kr i skatteökning ger ca 48,5 mnkr i ökade skatteintäkter

BILAGOR

Bilaga 1 Beräkningar strategiskt inspel finans 2022-2024

Strategiskt inspel finans för budget 2022-2024

ANTAGEN § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx | REVIDERAD § x | xxxx-xx-xx | DIARIENUMMER 20xx/xxx

SALA KOMMUN

Telefon: 0224-74 70 00 | E-post kommun.info@sala.se | Postadress Box 304, 733 25 Sala